

- să trăiască împreună cu personajele evenimentele și emoțiile descrise.

Activitatea a început cu un moment de surpriză pentru micuți. În urma unei bății la ușă a apărut Urechilă cu o pungă în care se aflau recuzitele teatrului de masă *Căsuța iepurașului*. Urechilă i-a salutat pe copii, propunându-le să pună în scenă o aventură ce i s-a întâmplat lui nu demult.

După ce a fost înscenată povestea, bibliotecara a pus câteva întrebări pe marginea acestora, spre exemplu: *Despre cine se vorbește în poveste?; Ce se spune despre eroii ei?; Cu cine s-a întâlnit iepurele?; Cine a reușit să-i întoarcă casa iepurașului? ș.a.* Pentru a se relaxa un pic, copiii au imitat mersul vulpii, iepurelui, ursului, cocoșului în acompaniamentul muzicii. Cu deosebită plăcere și amuzament au încercat și ei să reproducă prin dramatizare conținutul acestei povești, au încercat și au reușit să redea dialogurile din poveste, imitând vocea personajelor.

Pentru a capta atenția copiilor și a-i ajuta să se concentreze, înainte de activitate li se prezintă mai întâi cartea: pentru ei contează mult aspectul grafic, imaginile și desenele pe care le are.

În urma lecturii, copiii își formează abilități de comunicare, învață de la personaje ce este prietenia, își exprimă propriile

opinii, gânduri, sentimente în legătură cu acțiunile și faptele personajelor.

Lectura este o activitate importantă pentru dezvoltarea creativității și sporirea nivelului de cunoaștere. De fapt, stimularea lecturii este unul dintre cele mai simple moduri de a îmbogăți spiritul și mintea copilului, de a-l face mai creativ.

Într-un fel sau altul, programul pentru copii „Ora poveștilor” este unul binevenit și interesant, care activează copiii, influențând dezvoltarea personalității lor. Posedă posibilități vaste de educație și instruire, contribuind la formarea concepției copiilor despre lume, despre valorile umane, îi ajută să perceapă viața naturii și a societății.

Axându-ne pe concepția dnei dr. conf. univ. Lidia Kulikovski, că „*programele extramuros nu au șanse de izbândă decât dacă bibliotecarii și bibliotecile activează cu convingerea clară a importanței lor la toate nivelurile de decizie și de execuție*”, am reușit să invităm la bibliotecă și să atragem la lectură circa 600 preșcolari și elevi ai claselor primare, interesați și ei mai mult de calculator decât de carte, dar care și-au revizuit atitudinea față de aceasta datorită colecției impresionante, frumos și viu ilustrată, grație literaturii de referință și din variate domenii.

BIBLIOTECARII – PROMOTORI AI ACCESULUI LA INFORMAȚIE

*Mariana HARJEVSCHI,
coordonator, eIFL-IP Modova, director proiect*

La sfârșitul lunii aprilie a.c., 48 de membri ai Consorțiului eIFL.net au participat la cea de-a 2-a ediție a Conferinței Globale organizate de eIFL-IP la Istanbul (Turcia), pentru a obține cunoștințe în domeniul

dreptului de autor, politici de acces la conținutul electronic; să afle care sunt excepțiile și limitările fundamentate în legislația internațională și să împărtășească experiența națională privind promovarea acce-

sului echitabil și imparțial la informație în cadrul bibliotecilor prin prisma respectării dreptului de autor. Republica Moldova a fost reprezentată la această conferință de **Mariana Harjevschi**, coordonator eIFL-IP, și **Nadejda Caraulean**, coordonator în cadrul Secției înregistrare și expertiză a Departamentului drept de autor și drepturi conexe al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Teresa Hackett, managerul de program eIFL-IP, a menționat că „acest eveniment, deși întrunește bibliotecari din mai multe țări și dezbate diverse legislații naționale cu privire la dreptul de autor, are un motto comun – promovarea accesului la informație”.

Invitatul special al conferinței a fost **Becky Hogge**, jurnalistă, prozatoare și ex-director al Grupului *Drepturi deschise*, care a prezentat câteva inițiative internaționale ale societății civile privind promovarea accesului la informație, printre acestea: *A codifica nu este o crimă!* (acțiune în favoarea eliberării programatorului rus Dmitri Skliarov, care a făcut public, în cadrul unei conferințe în domeniul tehnologiilor informaționale la Las Vegas, date privind posibilitățile de copiere din The Advanced eBook Processor în PDF, 2001); *Defectuos prin design* (campanie împotriva DRM – Digital Rights Management, 2007); *A multiplica e un drept* (mișcare în Brazilia ce a anulat reformele legislative care interziceau multiplicarea oricăror materiale didactice în cadrul universităților, 2005).

„Administrarea unei arhive electronice reprezintă promovarea unui drept de autor echitabil”, a comentat consultantul juridic al Fundației SURF, **Wilma Mossink**. Comunicarea autoarei s-a axat pe susținerea acțiunilor privind accesul deschis, prin crearea arhivelor electronice și aplicarea reglementărilor dreptului de autor și a licențelor. În continuare, dna W. Mossink a prezentat și analizat comparativ situația

lucrărilor „orfane” în SUA, Canada, precum și în țările nordice. Imposibilitatea identificării sau localizării autorilor individuali sau instituționali impune un cadru legislativ eficient și mecanisme de asistență raționale: expertiză, tehnologii etc. Prezentarea Digi©E, instituție olandeză ce monitorizează proiectele de digitizare de către instituțiile culturale, a fost apreciată de către participanți, deoarece oferă posibilități eficiente de a pune la dispoziție diverse publicații în scop didactic și educativ.

Kevin L. Smith, coordonatorul programului *Comunicare științifică* din cadrul Universității Duke, SUA, a relatat despre necesitatea elaborării unei politici interne a bibliotecilor cu privire la respectarea dreptului de autor, aceasta fiind eficientă în evaluarea utilizării operelor protejate de drept de autor de către bibliotecari și beneficiari și reducerea încălcărilor juridice în cadrul diverselor activități de bibliotecă: proiecte de digitizare, împrumut interbibliotecar, multiplicări de documente pentru utilizatori, descărcări de documente electronice etc. Participanții au sprijinit ideea că implementarea politicilor în domeniul dreptului de autor trebuie urmate de instruire continuă ale bibliotecarilor și activități de *advocacy* (acțiuni de implicare a societății civile în politicile publice). În cadrul aceleiași sesiuni privind dreptul de autor și digitizarea materialelor imprimare, Kevin L. Smith, bibliotecar și avocat, s-a referit la Proiectul Google cu privire la digitizarea colecțiilor, lansând potențialele probleme pe care le poate genera proiectul: *cenzurarea* unor materiale propuse de către biblioteci spre digitizare, încălcarea *dreptului la confidențialitate* prin înregistrarea datelor cu privire la preferințele de lectură electronică / accesare a informației, inclusiv *monopolizarea digitizării cărților*.

Comunicarea dnei **Janice T. Pilch**, șefa Serviciului achiziția literaturii slave și est-europene, din cadrul Universității Illinois,

Urbana-Champaign, SUA, despre cultura popoarelor indigene a provocat un interes deosebit printre participanții din Africa. Autoarea a evidențiat cadrul cultural, politic și legislativ privind drepturile popoarelor indigene, ce necesită a fi examinat cu atenție în derularea proiectelor de digitizare a moștenirii culturale. Valorile biblioteconomice promovate de către asociațiile profesionale – libertatea de expresie, accesul la informație, diseminarea cunoștințelor – trebuie să respecte tradițiile popoarelor indigene: menținerea identității colective, protejarea simbolurilor și însemnelor autohtone etc.

Mesajul dlui **Christopher Friend** „Fiecare carte tipărită trebuie să fie editată în format Braille în aceeași zi și la același preț”, formulat în proiectul Tratatului OMPI (Organizația Mondială pentru Proprietate Intelectuală) a dorit să demonstreze necesitatea îmbunătățirii accesului la lectură pentru persoanele cu dizabilități de vedere. La fel și proiectul *Creative Commons*, la care au aderat diverse țări, prezentat de către **Maja Bogataj** din cadrul Institutului de Proprietate Intelectuală din Ljubljana, Slovenia, a suscit curiozitatea bibliotecarilor. *Creative Commons* este un instrument electronic ce oferă gratuit licențe pentru utilizarea operelor (format textual, video etc.), permițând remixarea, descărcarea și utilizarea acestora fără atenționarea deținătorilor de drepturi de autor.

În final participanții și-au împărtășit și alte probleme cu care se confruntă bibliotecile în mediul electronic vis-à-vis de re-

glementările cadrului dreptului de autor, care au inclus: ajustarea legislației naționale conform *Acquisului Comunitar* (Mongolia), promovarea culturii juridice pentru bibliotecari (Federația Rusă), crearea unui mecanism juridic ce ar permite transpunerea materialelor retrospective, precum și a celor inițial create în mediul electronic (Africa de Sud) etc.

Un moment surpriză al evenimentului a fost lansarea de către eIFL IP a *Proiectului Legii cu privire la dreptul de autor*, un model de act normativ ce include excepțiile și limitările care pot fi preluate, implementate în legislațiile interne, în funcție de specificul sistemului de drept național, de către țările în curs de dezvoltare.

Mariana Harjevschi, coordonator eIFL-IP Moldova, a prezentat experiența Asociației Bibliotecilor privind promovarea unui cadru de reglementare în domeniul dreptului de autor echitabil în Republica Moldova în cooperare cu societatea civilă și cu factorii decidenți. În comunicarea sa *Obține finanțare! Conceptul de proiect cu privire la promovarea unei legislații corecte cu privire la dreptul de autor* a relatat despre activitățile proiectului în derulare *Advocacy pentru îmbunătățirea Legii cu privire la dreptul de autor și drepturi conexe: rolul bibliotecilor în Republica Moldova*.

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova aduce sincere mulțumiri Fundației Soros-Moldova pentru susținerea financiară a participării Nadejdei Caraulean la cea de-a 2-a Conferință Globală a eIFL.net.